

Elizabeth & Margaret

Meld je aan voor onze nieuwsbrief om op de hoogte te blijven van
de nieuwste boeken van Ambo|Anthos *uitgevers* via
www.amboanthos.nl/nieuwsbrief.

Andrew Morton

Elizabeth & Margaret

Achter de gesloten deuren van
Buckingham Palace

Vertaald door Ireen Niessen

Ambo|Anthos
Amsterdam

ISBN 978 90 263 5642 1

© 2021 Andrew Morton

© 2021 Nederlandse vertaling Ambo|Anthos *uitgevers*,

Amsterdam en Ireen Niessen

Oorspronkelijke titel *Elizabeth & Margaret*.

The Intimate World of the Windsor Sisters

Oorspronkelijke uitgever Grand Central Publishing

Omslagontwerp Marry van Baar

Omslagillustratie Koningin Elisabeth: © Bettmann/Getty Images,

Prinses Margaret: © Associated Press

Verspreiding voor België:

Veen Bosch & Keuning uitgevers nv, Antwerpen

Voor Ali en Lydia:
Voor altijd zussen en vriendinnen!

Inhoud

	Inleiding: zus, vriendin, leidsvrouw	9
1	Opkomst van de zon en de maan	13
2	Zussen in oorlogstijd	38
3	Liefde in een warm klimaat	62
4	Het lange afscheid	87
5	'Waanzin of overmoed'	108
6	'Mijnheer de premier'	134
7	De prins en de showgirl	156
8	'Seks, seks, seks'	180
9	<i>Cool Britannia</i>	201
10	'Ik haat je'	215
11	'My darling angel'	229
12	Een knop en een roos	253
	Dankwoord	275
	Noten	277
	Literatuurlijst	295
	Fotoverantwoording	299
	Register	301

Zus, vriendin, leidsvrouw

Alles was nu anders. Niet langer ‘Lilibet’ dit en ‘Lilibet’ dat, de gemakkelijke en informele omgang van twee zussen als één front tegen de wereld. Er was nu een afstand tussen hen, subtiel en vooral voor de vorm, maar toch een afstand. De kloof slonk als ze samen waren, alleen zij onder elkaar. Maar met bedienden en anderen in de buurt ontstond er een zekere formaliteit. Als anderen het tegenover prinses Margaret terloops over ‘je zus’ hadden, snauwde zij hooghartig: ‘Je bedoelt de koningín.’ Ze hadden ooit een slaapkamer gedeeld; nu werden ze van elkaar gescheiden door een heel leger van pen-nenlikkers – poortwachters die sinds de recente troonopvolging van prinses Elizabeth elke minuut van haar drukke programma invulden. Er kon geen sprake meer zijn van onaangekondigd binnenvallen, een gewoonte die hun oom Louis Mountbatten – oorlogsheld, adviseur, intrigant en bemoeial – maar lastig wist af te leren.

Margaret had haar moment goed gekozen. Op die winterse decemberdag in 1952 was de nieuwe koningin bezig met het doornemen van de details voor de kroning, waarna ze naar Sandringham zou vertrekken om zoals elk jaar kerst te vieren in familiekring. Voordat Margaret de weelderige Belgian Suite in Buckingham Palace betrad werd ze door een lakei in een rode livrei langs Canaletto's werken en Gainsboroughs schilderij *Diana and Actaeon* naar binnen begeleid en door hem aangekondigd. Ze noemde haar zus ‘*ma'am*’ voordat ze een bedeesde reverence maakte en Lilibet op beide wangen kuste. Toen nam ze op aandringen van haar zus plaats op de goudkleurige zijden chaise longue in de zitkamer. Ze waren onmiskenbaar zussen. Ze droegen allebei

een ingetogen jurk met een parelketting en een goedgekozen broche. In hun kindertijd waren ze identiek gekleed door hun kindermisjes. Van tijd tot tijd zette dat patroon zich voort.

Margaret had iets op te biechten. Ze vertelde haar zus dat ze verliefd was geworden op kolonel Peter Townsend, de voormalige adjudant van hun vader die nu de eeuwenoude titel van thesaurier voor de hofhouding van de koningin-moeder droeg, wat betekende dat hij als onderbevelhebber de scepter zwaaide over de dagelijkse administratieve zaken van de vorstin, die onlangs weduwe was geworden. Met zijn lange, slanke gestalte, doordringende grijsblauwe ogen en onverzettelijke blik had hij alle kenmerken van een filmster – bovendien was hij een heuse oorlogsheld. Hij was een van ‘The Few’, een piloot die de natie in de Slag om Engeland had gered van verovering door de nazi’s; zijn blauwe Royal Air Force-uniform was gedecoreerd met medailles die getuigden van zijn moed.

Sinds de voortijdige dood van hun vader, koning George VI, in februari van dat jaar, had Margaret in toenemende mate steun gevonden bij Townsend in haar pogingen om te gaan met de duisternis die haar overweldigde. Whisky, pillen, kalmerende middelen en sigaretten hielpen weinig om de pijn te verzachten. Het leek erop dat alleen Peter – opbeurend, kalm, mild – haar stemming kon verbeteren.

Ze hadden zich al lang voordat de koning stierf tot elkaar aangetrokken gevoeld. Zijn dood bracht hen slechts dichterbij elkaar. In die vroegere, zorgeloze tijd had Margaret hem aan het lachen gemaakt en had Peter haar een veilig en geborgen gevoel gegeven. Ze hadden elkaar in vertrouwen genomen en getroost, en op den duur was hun vriendschap uitgegroeid tot meer – veel meer.

Niet het feit dat Peter zestien jaar ouder was dan zij – en twee zoons in de schoolgaande leeftijd had – had Margaret doen besluiten met haar zus te gaan praten. Nee, de reden waarom ze daar zat, haar handen ineengeklemd, keurig, zonder een zweem van haar normale theatraliteit, was dat ze het over de implicaties van zijn aanstaande scheiding van zijn vrouw, Rosemary, wilde hebben.

Sinds hij in november de scheiding had aangevraagd, hadden ze, in stilte en heel voorzichtig, hun mogelijke eigen echtverbintenis in de verre toekomst besproken. Hoewel hij de onschuldige partij was, in elk geval in de ogen van het publiek, was er geen ontkomen aan het feit dat Peter Townsend een ge-

scheiden man zou zijn. Dat hing als een zwaard van Damocles boven hun hoofd, want ze waren zich allebei bewust van de enorme reikwijdte ervan. Hoe ironisch dat de kwestie voor het eerst tussen de zussen ter sprake kwam in de Belgian Suite, waar hun oom David, oftewel Edward VIII, gedurende zijn korte tijd als koning verbleef voordat hij troonsafstand deed wegens de liefde voor een Amerikaanse die al twee keer was gescheiden: Wallis Warfield Simpson.

Volgens de Royal Marriages Act uit 1772 moest prinses Margaret, achter prins Charles en prinses Anne derde in lijn voor troonopvolging, toestemming van de koningin krijgen voordat ze met welke man dan ook zou trouwen, laat staan met een gescheiden man. Ze wisten allebei dat de leer van hun kerk afwijzend tegenover scheiding stond. Als verdediger van het geloof had de koningin normen waarvan ze niet kon afwijken. En ze wisten beiden hoe het oordeel van hun grootmoeder, koningin Mary, die ziek was, zou luiden als zij van het geheim zou afweten. Ze konden het haar bij wijze van spreken hóren zeggen.

Maar er brak een nieuwe tijd aan. Zou Lilibet haar jongere zus toestemming geven om met een gescheiden man te trouwen? Ze hield Margarets geluk – haar leven – in de palm van haar zachte hand. Als grote zus had ze haar hele leven al over haar geoordeeld. Nu ze de koningin was, had ze zeggenschap over haar leven. Het was een zwaarwegende beslissing die het leven en de reputatie van beide vrouwen voor altijd zou definiëren en vormgeven.

Margaret keek haar zus oplettend aan, verbaasd dat zij niet erg verbaasd was na haar korte uiteenzetting. Hoewel ze dacht dat Peter en zij discreet waren geweest, waren ze kennelijk niet discreet genóég geweest en was er over ze gepraat. Als haar zus een idee had van wat er gaande was, waren ze ongetwijfeld al uitgebreid bij anderen over de tong gegaan.

Ook al toonde de koningin haar emoties niet, dit was onwelkom nieuws zo kort voor de kroning in juni. Niets mocht afleiden van die gebeurtenis, die

door velen werd beschouwd als het hoogtepunt en het bepalende moment van het koningschap van een vorst of vorstin. Ze kende Peter Townsend, ze mocht hem graag en had waardering gehad voor zijn kalme omgang met haar vaak opvliegende vader, die de oorlogsheld op emotionele momenten wel de zoon noemde die hij nooit had gehad.

Ze voelde zich verscheurd. Tijdens haar eigen 'nacht van de ziel', toen haar vader haar had gevraagd om met hem mee te gaan naar Zuid-Afrika en haar geliefde prins Philip achter te laten, had 'Margo' zich een loyale zus getoond, haar kant gekozen en Philip telkens weer geprezen tegenover hun ouders. En Townsend was geen Wallis Simpson, die door de koninklijke familie werd verfoeid. Hij was een geziene figuur in het paleis, hij werd bewonderd en gerespecteerd om zijn heldhaftige oorlogsdaden, zijn rustige manier van doen en zijn organisatorische talenten.

Er was veel om rekening mee te houden. Ze was niet langer alleen Margo's oudere zus. Ze was de koningin, ze had constitutionele verplichtingen. Margaret vroeg geen officiële toestemming om te trouwen. Nog niet. Ze hoopte dat Peter misschien meer kon worden betrokken bij familiegelegenheden om anderen te laten inzien dat hij een geschikte partij zou zijn. Ze waren bereid om de tijd te nemen. Margaret gaf haar zus te kennen dat ze genoeg zou nemen met deze kleine stappen vooruit in plaats van haar volledige goedkeuring voor een huwelijk.

Elizabeth keek uit het raam naar de paleistuin. Margaret glimlachte inwendig, want ze wist dat haar zus de neiging had uit het raam te kijken voordat ze een besluit nam. Terwijl de Sèvres-klok op de schoorsteenmantel klankvol bleef doortikken, vertelde de koningin haar zus dat ze een idee had.

Opkomst van de zon en de maan

Hun belangstelling voor mode was misschien wel het enige wat David en Bertie met elkaar gemeen hadden. De een kleepte zich opvallend en neigde naar Fair Isle-truien, tweekleurige schoenen en omgeslagen broekspijpen. De stijl van de ander was conservatiever. Hij hield zich eerder bezig met de snit van een pak en bracht uren door met tailleurs en coupeurs, met het schetsen van ontwerpen en het uitproberen van nieuwe ideeën voor hofkleding, staatsaangelegenheden en zelfs pantomimekostuums.¹

Afgezien van die gedeelde interesse waren ze totaal verschillend qua manier van doen en temperament: de een was gemaakt voor het zonlicht, de ander voor de schaduw. De een was jeugdiger en zwieriger, met een gladde huid die hij zelden hoefde te scheren en een tengere bouw, maar met een energiege pas en een levendig karakter. De ander was brozer, nerveuzer en onderhevig aan irrationele uitbarstingen; hij leed aan verschillende kwalen, variërend van maagklachten tot een ernstig stotterprobleem, voortdurend knippen met zijn ogen en een tic waardoor zijn mondhoek ging hangen. De een feestte tot de ochtend, verleidde alleenstaande – maar ook getrouwde – vrouwen, en had een hekel aan zijn vader. De ander voegde zich meer naar zijn vader, ging een verstandig huwelijk aan en gedroeg zich meer zoals het een lid van het Koninklijk Huis betaamde. Hun vader klaagde altijd dat de ene zoon ‘het verkeerde pad bewandelde’ terwijl de andere zoon het juiste beeld van de monarchie hooghield, als ‘een schoolvoorbeeld van een ideaal familieleven’.² Ook Wallis Warfield Simpson, de Amerikaanse minnares van de prins van Wales, zag hoezeer de twee broers tegenpolen waren: haar minnaar ‘een en al

enthousiasme en spraakzaamheid [...] de hertog van York rustig, verlegen.³

De keuzes van deze twee broers, David, de oudste zoon en erfgenaam van de Windsor-dynastie, en Bertie, slechts achttien maanden na hem geboren, zouden veel invloed hebben op de toekomst van het Huis van Windsor. Keuzes die bovendien de lotsbestemming van Berties dochters, Elizabeth – Lilibet, zoals ze in de familie werd genoemd – en Margaret, fundamenteel zouden veranderen. Hun grootvader, koning George v, deed al een onheilspellende uitspraak over de toekomst van zijn familie toen hij in 1935 zijn zilveren jubileum vierde. Aangezien zijn oudste zoon en erfgenaam, de prins van Wales, op dat moment veertig was, zonder huwelijk in het verschiet om de dynastie veilig te stellen, sprak de koning treurig: ‘Na mijn dood zal de jongen [de toekomstige Edward VIII] zich binnen twaalf maanden in het verderf storten. Ik hoop en bid dat mijn oudste zoon nooit zal trouwen en kinderen krijgen, en dat er niets tussen Bertie en Lilibet en de troon zal komen.’⁴

Het gebed van de koning zou worden verhoord. De troonsafstand die Edward VIII deed om te kunnen trouwen met een tweemaal gescheiden Amerikaanse, Wallis Warfield Simpson, zou het leven van zijn broer en diens dochters transformeren en de dynamiek binnen de familie voor altijd veranderen. De beslissing van hun oom plantte hen stevig in de levenslange omarming van de monarchie en gaf nader vorm aan wie ze waren en wat ze zouden worden.

Zoals in het geval van David en Bertie wordt elke generatie van het Huis van Windsor in de verbeelding van het volk door een schaduw achtervolgd. Het deugdzame versus het tegendraadse lid van de koninklijke familie. Extraverte rebellie versus introverte redelijkheid. William de fatsoenlijke kerel en Harry de baldadige jongen. Diana de ingetogene en Fergie de uitbundige. De zon en de maan. Deze stereotypen maskeren vaak net zoveel als ze onthullen. En toch varen koninklijke broers of zussen – net als hun tegenhangers in de meeste families – wel bij deze asymmetrie: de een bezet de mentale ruimte die de ander openlaat.

Zoals prinses Margaret haar vriend en schrijver Gore Vidal vertelde: ‘Als er twee zussen zijn van wie er een de koningin is, noodgedwongen een bron van eerbaarheid en al het goede, is de ander automatisch het brandpunt van

creatieve boosaardigheid, de slechte zus.⁵ En bij haar gedrag stak haar zus bij tijd en wijle zeker glanzend af, want Margaret had er geen enkele moeite mee om te voldoen aan het stereotype van zwart schaap. Die reputatie deed amper de as opwaaien van haar immer aanwezige sigarettenpijpje. Zoals ze eens opmerkte: ‘Ongehoorzaamheid is mij een groot genoegen.’⁶

Margaret was zelfbewust genoeg om het subtiele onderscheid te kunnen maken tussen het beeld dat de media van haar schetsten als iemand die jaloers was op de positie van de koningin versus het gelaagdere conflict van een jonge vrouw die door haar oudere zus werd overschaduwde: ‘Ik heb nooit geleden aan “tweede-dochter-itis”. Maar ik had er wel bezwaar tegen om altijd de rol van jongere zus toebedeeld te krijgen.’⁷ Zoals een opmerkelijke vriend zei: ‘Ze ziet zichzelf eerder als de dochter van de koning dan als de zus van de koningin.’⁸ Dat wil zeggen: als lid van de koninklijke familie als geheel, niet als een zijtak, zoals ze werd beschouwd nadat Elizabeth koningin was geworden. Margaret heeft nooit te kennen gegeven dat ze met haar zus zou willen ruilen, ze vertelde iedereen die het wilde horen dat ze het als haar taak zag om haar tot steun te zijn met de immense druk die haar positie met zich meebracht. Zoals ze ooit opmerkte: ‘Wat een geluk, nietwaar, dat Lilibet de oudste is?’⁹ Terwijl Margaret de beperkingen van het koninklijke leven als hinderlijk ervoer, omarmde Elizabeth ze plichtsgetrouw.

De twee zussen waren tegengesteld en vaak in strijd verwickeld over zowel onbeduidende als voorname kwesties, maar ze hielden ook van elkaar. Deze wisselwerking tussen affectie en afstand, diepe genegenheid en basale afgunst drong door tot in het hart van de persoonlijke wereld die Elizabeth en Margaret deelden.

Beide zussen kwamen ter wereld op de eenentwintigste dag van de maand, maar dat was ook de enige overeenkomst wat hun geboorte betreft. Elizabeth werd op 21 april 1926 in het Londense Mayfair geboren als dochter van toen nog prins Albert, hertog van York, en Elizabeth Bowes-Lyon. Dat jaar bleek een moeilijk jaar te zijn voor Groot-Brittannië, dat op de rand van een industriële chaos balanceerde en een historische algemene staking te wachten stond. Tegen de tijd van haar geboorte was er al een sterke publieke be-

langstelling, omdat haar komst afleiding bood van de nationale crisis. Voor 17 Bruton Street verzamelde zich een menigte toen Elizabeth om twintig voor drie 's nachts uiteindelijk via een keizersnee werd gehaald. Overeenkomstig een eeuwenoude traditie was minister van Binnenlandse Zaken, Sir William Joynson-Hicks, bij de geboorte aanwezig om kinderruil te voorkomen.¹⁰ Al snel werd de blakende, blauwogige baby een krachtig symbool van familie, continuïteit en patriottisme.

Ongeveer een maand later, op 19 mei, werd ze Elizabeth Alexandra Mary gedoopt tijdens een plechtigheid in de privékapel van Buckingham Palace, opgedragen door Cosmo Gordon Lang, de aartsbisschop van York. De interesse in de pasgeborene prinses was zo groot dat opgetogen toeschouwers door het buiten het paleis opgestelde politiekordon braken, in een poging een glimp van de beroemde baby op te vangen. Haar gewichtige naam wierp een blik vooruit op haar toekomstige koninklijke lotsbestemming – hoewel het onder de Act of Settlement uit 1701 onwaarschijnlijk was dat ze de troon zou bestijgen als haar oom David een erfgenaam zou voortbrengen. Toch leek iedereen haar te zien als de grote belofte voor het land. Er stond zelfs in de krant: 'De mogelijkheid dat in de kleine onbekende van Bruton Street een toekomstige koningin van Groot-Brittannië (misschien zelfs een tweede koningin Elizabeth) zou kunnen schuilen, is intrigerend genoeg.'¹¹

Het relatief rustige koninklijke leven van de ouders van de kersverse baby werd van de ene op de andere dag voer voor de voorpagina's van kranten en tijdschriften. In de weken na haar geboorte wemelde het op de stoep buiten het Londense huis van de Yorks nog van de fans. Het waren er zo ontzettend veel dat ze van tijd tot tijd via de achterdeur in haar kinderwagen naar buiten werd gesmokkeld voor het dagelijkse straatje om. Op den duur begon haar moeder zich zorgen te maken over al die aandacht. Ze schreef later aan haar schoonmoeder, koningin Mary: 'Het beangstigt me bijna dat de mensen zo van haar houden. Ik ga ervan uit dat het een goed teken is en ik hoop dat ze het waard zal zijn, die arme kleine schat.'¹²

Deze buitengewone hoeveelheid aandacht bleef niet beperkt tot de gewone man en vrouw. Haar heethoofdige grootvader, koning George V, was vanaf het begin dol op haar. Er gingen al snel verhalen rond over het engelachtige kleine meisje dat de strenge monarch voor zich had gewonnen. Hoewel hij bekendstond om het intimideren van zijn eigen kinderen en stafpersoneel, was

Elizabeth de uitzondering. De aartsbisschop van Canterbury vertelde ooit dat de vorst eens voor paard speelde en het zijn kleindochter daarbij toestond om hem aan zijn grijze baard rond te trekken terwijl hij op zijn knieën over de vloer kroop. ‘Hij was gesteld op zijn twee kleinzoons, de kinderen van prinses Mary,’ wist de gravin van Airlie te vertellen, ‘maar Lilibet kwam voor hem altijd op de eerste plaats. Hij speelde met haar – iets wat ik hem nooit met zijn eigen kinderen heb zien doen – en vond het fijn om haar in zijn buurt te hebben.’¹³ Hij hield elke kleine stap in haar ontwikkeling bij en stuurde zelfs een radiotelegram naar zijn zoon en schoondochter, die aan boord van de HMS Renown naar Australië voeren, om hen te informeren dat zijn kleindochter haar eerste tandje had gekregen. De koning was verrukt van haar. Met de kerst in Sandringham luisterde de driejarige Elizabeth naar het kerstliedje ‘While Shepherds Watched Their Flocks by Night’ toen ze de tekst *to you and all mankind* – voor jou en de hele mensheid – opmerkte. Ze verklaarde argeloos: ‘*I know that old man kind* – Ik ken die oude aardige man. Dat ben jij, opa. Jij bent oud en heel, heel aardig.’¹⁴

De kleine Elizabeth luisterde altijd aandachtig als ‘Opa Engeland’ goede eigenschappen als fatsoen, plichtsgevoel en vlijt benadrukte, waarden die verder versterkt werden door strikte huishoudelijke regels en een toegewijd team dat zich met de kinderen bezighield, onder wie haar kindermisje Clara Knight, ook wel Alah genoemd, Margaret ‘Bobo’ MacDonald, een Schotse met koperkleurig haar, en later Bobo’s zus, Ruby. Op het uitdrukkelijke verzoek van koningin Mary werd Elizabeth vanaf het begin opgevoed als een voorbeeldig koningskind. ‘Leer dat kind om niet zo te wiebelen!’ werd de terugkerende uitroep van haar grootmoeder. Alah deed haar uiterste best de drie jaar oude Elizabeth de noodzaak bij te brengen volledig stil te staan, als een marmeren standbeeld. De zakken in al haar jurken waren dichtgenaaid om ervoor te zorgen dat ze haar handen er niet in zou steken, haar schouders niet zou laten afhangen en niet in de verleiding zou komen om eraan te friemelen. Ze leerde een saluut te beantwoorden, met haar witgehandschoende hand vanaf een balkon of vanuit een open auto, ze leerde elegant te poseren voor fotografen en haar plas urenlang op te houden. Later leerde ze de juiste

aanspreekvorm voor de aartsbisschop van Canterbury en de premier. Als ze presteerde volgens Alahs veeleisende gedragsregels, werd ze met een koekje beloond.¹⁵ Slecht gedrag leverde een klap op de achterzijde van haar benen op. Zelfs naar de normen van die tijd was haar kindertijd verstikkend en emotioneel nogal schraal; de volwassenen in haar leven stimuleerden een volgzaam inschikkelijkheid.

Als peuter leerde Elizabeth al dat ze zich netjes diende te gedragen, dat ze voor volwassenen moest buigen en reverences moest maken, en dat ze nooit haar zelfbeheersing mocht verliezen of te ongedwongen met mensen mocht omgaan. Alles in haar strikt geordende leven werd tot op de minuut voor haar bepaald, van het ontbijt om halfacht 's ochtends tot bedtijd om precies kwart over zeven 's avonds.¹⁶ Kortom: ze begon het leven als een beschermd, gepri-vilegieerd kind, gedruild in zelfdiscipline en met respect voor de eisen die uit haar positie voortvloeiden.

Hoewel haar strak georganiseerde kindertijd dus beperkingen met zich meebracht, waren er ook voordelen, waarvan sommige echter vooral vanuit het oogpunt van volwassenen als voordeel werden gezien. Elizabeth reisde in limousines heen en weer tussen de verschillende koninklijke kastelen, paleizen en huizen, en ze werd bediend door een klein leger aan butlers, lakeien, dienstmeisjes en chauffeurs. Met Kerstmis en op haar verjaardag werd ze overladen met cadeaus, waarvan er veel waren gestuurd door gewone burgers die zelf niet veel hadden. Van haar grootvader kreeg ze op haar vierde haar eerste shetlandpony, Peggy, en snel daarna ging ze op paardrijles. Als ze in het openbaar verscheen, stopten er drommen mensen om te glimlachen, juichen en zelfs met vlaggetjes te zwaaien. Het was een kindertijd waarin snel werd gewisseld tussen een hoop aandacht en een hoge mate van isolatie. Elizabeth werd eerder als kleine volwassene opgevoed dan als een kind. Toen ze vier jaar oud was kwam er echter een einde aan haar alleenheerschappij in de kinderkamer.

Terwijl Elizabeth in een comfortabel herenhuis in het stijlvolle Mayfair werd geboren, kwam haar zusje op 21 augustus 1930 ter wereld tijdens een hevige onweersbui in hun voorouderlijk 'spookkasteel', Glamis Castle, een legenda-

risch Schots slot, compleet met donkere gangen, steile stenen trappen, tochtige slaapkamers en zijn eigen ‘monster’, naar verluidt een misvormd kind dat zich in een geheime kamer schuilhield.

Elizabeth was een ‘gewenst’ eerste kind geweest, maar de hertog en hertogin hadden voor hun tweede op een jongetje gehoopt.¹⁷ Ze hadden niet eens nagedacht over meisjesnamen. Hoewel de ouders Ann Margaret mooi vonden klinken, gaven ze het kind op aandringen van koningin Mary de naam Margaret Rose, omdat Margaret de naam van een Schotse koningin was.

Op de ochtend na Margarets geboorte vertelde Alah aan Elizabeth dat haar een grote verrassing te wachten stond in haar moeders kamer. Nadat ze de hand van haar pasgeboren zusje had aangeraakt, was Elizabeth zo opgetogen dat ze de dokter, David Myles, vastgreep en hem mee naar de kamer trok, waarbij ze uitriep: ‘Kom eens kijken naar mijn baby, mijn helemaal eigen baby!’¹⁸ Ze was zo blij dat ze even later voor haar kast met speelgoed stond, met naast zich een blauwfluwelen kikker, een pluizig konijn, een paar kostbare danspoppen en een stapeltje plaatjesboeken, en opgewonden verklaarde dat ze dingen klaarlegde waar de baby mee kon spelen.

Deze verknochtheid was niet slechts een reactie op de eerste opwinding over de geboorte van haar zusje. Toen Margaret op 30 oktober werd gedoopt, droeg ze dezelfde kanten doopjurk die haar zus vier jaar eerder had gedragen. Met een blik vol genegenheid fluisterde Elizabeth: ‘Ik ga haar Bud [Knop] noemen. Want ze is nog niet echt een Rose.’¹⁹ Die woorden droegen meer betekenis in zich dan ze bedoelde: Margaret Rose zou altijd de knop blijven die stond voor een onvervulde belofte, iemand die door de conventie werd beperkt en ernaar verlangde te ontluiken. Hoewel Margaret, Elizabeth en hun moeder later ‘The Three White Roses of York’²⁰ zouden worden genoemd, was in feite alleen Elizabeth geboren als koninklijke ‘roos’, in die zin dat zij uiteindelijk was voorbestemd de koningin te worden.

Door de komst van deze tweede dochter werd de aandacht van de wereld nog sterker gericht op Elizabeth als de waarschijnlijke troonopvolgster. Bij Madame Tussauds werd een wassen beeld van haar op haar pony tentoongesteld. Bonbons, serviezen, theedoeken en ziekenhuizen werden naar haar vernoemd. In Newfoundland werd haar gezicht op een postzegel van zes cent afgedrukt. Edward Elgar componeerde een muziekstuk met de titel *Nursery Suite* om zowel Elizabeth als haar zusje en moeder te eren. De Australische

regering noemde een gedeelte van Antarctica ‘Princess Elizabeth Land’. Haar liefhebbende vader begon het jonge meisje te vergelijken met de illustere koningin Victoria. ‘Vanaf het eerste moment dat ze ging praten,’ vertelde hij schrijver Osbert Sitwell, ‘toonde ze zoveel karakter dat het onmogelijk was je niet af te vragen of de geschiedenis zich zou herhalen.’²¹ Voor baby Margaret, die nog te jong was om de naam Elizabeth goed uit te spreken, heette haar oudere zus simpelweg ‘Lilibet’.

Na enkele jaren, in 1933, vertrouwde Lilibet haar jongere zusje toe: ‘Ik ben drie en jij vier.’ Een verwarde Margaret reageerde: ‘Nee hoor. Ik ben drie en jij zeven.’ De peuter had geen idee dat Elizabeth het had over hun positie in de lijn van troonopvolgers. Al op zevenjarige leeftijd had Elizabeth de troon in gedachten, anders dan haar oom en zelfs haar eigen vader. Ze vertelde haar Schotse gouvernante, Marion ‘Crawfie’ Crawford: ‘Als ik ooit koningin word, zal ik een wet maken dat er op zondagen niet paardgereden mag worden. Ook paarden hebben rust nodig.’²²

Hoewel Elizabeth druk bezig was toekomstige edicten te overwegen, gingen er geruchten dat Margaret doofstom was, omdat het volk haar niet te zien kreeg. Dit ergerde koning George VI in dusdanige mate dat hij, toen de familie na een koninklijk huwelijk op het balkon van Buckingham Palace stond, zich bukte om haar op te tillen en op de balustrade te zetten. Jaren later vertelde Margaret haar vertrouweling Christopher Warwick dat ze hoogtevrees had en die gebeurtenis als ‘angstaanjagend’ had ervaren. Deze actie van de koning betekende echter wel dat er een eind kwam aan de geruchten over zijn jongste dochter.

Binnen de familie was het duidelijk dat Margaret een schoonheid was, met een intrigerende en eigenzinnige persoonlijkheid. Haar moeder dweeptte tegenover Cosmo Gordon Lang: ‘Ze heeft grote blauwe ogen en een ijzeren wil, in feite alles wat een dame nodig heeft! En zolang ze haar wil kan verbloemen en haar ogen kan gebruiken, komt alles goed.’²³

Vanaf het begin bleek Margaret papa’s kleine meisje te zijn, hoewel ze minder welgemanierd was dan haar oudere zus. Na de lunch in de kinderkamer sloop ze vaak naar beneden, stak daar ‘haar kleine, ronde gezichtje’ om de